

Bull Run, Virginia, 21 juli 1861

De weergalmende kreet sneed door de lucht als een doek die in tweeën werd gescheurd. Er liep een rilling over Julia's rug en haar nekhalen gingen overeind staan. 'Wat was dat?' mompelde ze.

'De Rebellen,' zei oom Joseph. 'God sta ons bij... ze vallen aan.' Hij gaf zijn verrekijker aan dominee Nathaniel Greene die tegenover Julia in het rijtuig zat. 'Hier dominee. Kijk zelf maar.'

Julia boog zich naar voren en keek gespannen naar het gezicht van de jonge dominee, die de verrekijker voor zijn ogen hield en het slagveld in de verte in ogenschouw nam. Toen Nathaniel sprak, klonk er iets van ontzag of misschien wel angst in zijn stem door. 'Waar komen die ineens allemaal vandaan?'

'Wat gebeurt er?' vroeg Julia. 'Zeg me wat er aan de hand is.'

'De Confederale versterkingen zijn aangekomen,' zei oom Joseph. 'Het lijkt erop dat het er duizenden zijn. Houden onze linies stand, dominee?'

'Dat weet ik niet.' Nathaniel bood de verrekijker aan congreslid Rhodes aan die naast hem zat. Het gezette congreslid schudde zijn hoofd en wreef in zijn ogen.

'Ik heb zweet in mijn ogen. Het brandt zo. Die vreselijke hitte is mij te veel.' Hij zakte onderuit naast Nathaniel en had iets weg van een klomp vet die langzaam in een braadpan wegsmelt. Bij zijn voeten rinkelden een paar lege champagneflessen.

Julia draaide zich om naar haar oom die handenwringend op de stoffige weg naast het rijtuig stond. 'U zei toch dat we deze slag aan het winnen waren?' zei ze.

'Nou ja... we waren aan het winnen. Maar nu... ik weet niet waar al die Rebellen ineens vandaan komen.'

De paarden die voor het rijtuig stonden, schrokken plotseling op, spitsten de oren en keken in de richting van de strijd. Ze hadden de hele middag langzaam langs de kant van de weg gegraasd, terwijl Julia en de anderen de strijd hadden gadegeslagen, maar nu hielden ze op met eten. De haren op de ruggingraat van de grote ruïn gingen rechtop staan en hij liet een zacht gehinnik horen, alsof hij geschrokken was.

Julia ging staan en pakte de kijker van Nathaniel aan. Ze kon de twee vechtende legers in de verte en de vervallen boerderij die ertussen stond, nu heel goed zien. Maar de dingen die ze had aangezien voor stenen die over het terrein verspreid lagen, bleken nu duidelijk gevallen soldaten te zijn. Dode soldaten. Ze keek snel ergens anders heen en richtte de kijker op de horizon. Een grote grijze massa marcheerde het open veld op. In de zinderende lucht glinsterden de bajonetten en hier en daar was een rood vaandel te zien. De kijker viel plotseling uit haar handen toen het rijtuig met een schok in beweging kwam en Julia achterover op de zitting viel.

‘Is alles goed met je?’ vroeg oom Joseph.

‘Ik denk het wel. Hier, neem uw kijker maar weer terug. Wat hebben die paarden? Waarom gedragen ze zich zo?’ Ze waren steeds rustelozter geworden en trappelden zenuwachtig met hun hoeven, waardoor het rijtuig heen en weer schommelde. De zwarte koetsier trok hard aan de leidsels om ze in bedwang te houden.

‘Het spijt me, juffrouw,’ zei hij. ‘Ze zullen wel geluiden van gewonde paarden daarginds gehoord hebben, waardoor ze van streek geraakt zijn.’

Julia had in haar negentienjarige leven nog maar weinig negers ontmoet, en de meesten ervan had ze alleen maar op een afstand gezien – voormalige slaven die gesproken hadden op bijeenkomsten voor afschaffing van de slavernij, die ze met dominee Greene bezocht had. Thuis in de welgestelde wijk in Philadelphia waren geen negers en ze had er nog nooit een van zo dichtbij gezien als deze koetsier. Zijn huid was pikzwart. Hij glinsterde van het zweet waardoor hij haar aan zwart satijn deed denken.

‘Ja... ik zie wat gevallen paarden,’ zei oom Joseph, die weer door zijn verrekijker keek. Bij Sudley Road vecht een cavalerie-eenheid.’

Het rijtuig schokte toen Nathaniel eruit sprong. Hij was lang en slungelachtig en had een rood en sproetig gezicht. Hij leek op een uit zijn krachten gegroeide schooljongen die de boord van een geestelijke droeg. Julia klom uit het rijtuig en ging naast hem staan. Ze wilde wel dat hij haar hand zou pakken om haar wat troost en zekerheid te bieden, maar hij besteedde geen aandacht aan haar. Ze keek naar de steeds toenemende activiteit op het slagveld in de verte en voelde zich net zo zenuwachtig als de paarden.

Ze waren hier al vanaf twaalf uur in de middag – vier lange uren – en Julia was al gauw rusteloos geworden. Evenals het congreslid had ze een grote hekel aan de vochtige hitte van Virginia, die haar als een klamme deken omhulde. Onder haar hoed was haar goudbruine haar losgeraakt en het hing nu in vochtige slierten om haar gezicht. Maar nadat ze gezeurd had of ze mee mocht in de sierlijke landauer van het congreslid om de veldslag te gaan bekijken, had ze niet durven klagen toen ze het benauwd kreeg en zich was gaan vervelen bij de schermutseling die in de verte werd gevoerd. Ze had geprobeerd een gesprek aan te knopen met Nathaniel Greene – de dominee was de eigenlijke reden dat ze gevraagd had om mee te mogen gaan – maar hij scheen meer geïnteresseerd te zijn in politieke praatjes met de mannen dan in een gesprek met haar.

Terwijl de uren verstreken, hadden ze broodjes met krab en rijpe perziken gegeten uit de picknickmand. De twee oudere mannen hadden champagne gedronken, en met de honderden andere toeschouwers hadden ze gejuicht toen het leger van de Unie de Rebellen op het slagveld voor zich uit dreef. ‘Die zullen hun lesje nu wel geleerd hebben,’ had het congreslid gezegd. ‘Nu zullen we eens zien of ze nog steeds zo gek zijn op oorlog voeren.’

‘Ik durf te wedden dat het na vandaag afgelopen zal zijn,’ had oom Joseph voorspeld.

Op dit moment echter waren de krijgskansen duidelijk

gekeerd. De mannen bleken zich zorgen te maken en nu ze naast Julia naar het slagveld stonden te kijken, was er van hun zelfvertrouwen weinig overgebleven. Het hier en daar opklimkende geknetter van geweervuur was nu veranderd in een aanhoudend geratel als van een hagelbui. De stank van zwavel en kruid zweefde als een mistige damp over het veld naar hen toe. Julia's neef Robert vocht daar ergens en oom Joseph dacht nu ongetwijfeld aan zijn zoon.

‘Denk je dat we maar beter kunnen vertrekken, Joseph?’ vroeg het congreslid vanaf de bank in het rijtuig. ‘Je nichtje...’

‘Ik ben heus niet bang hoor,’ zei Julia, hoewel haar benen slap aanvoelden en ze zich vast moest houden aan het rijtuig. Niemand zei iets terwijl ze nog een halfuur toekeken en de lichtflitsen van het geweervuur door de rook heen zichtbaar waren. In de drukkende lucht klonken geschreeuw, gegil en hoornsignalen op.

De spanning van de angst die Julia deed huiveren, was zowel vreesaanjagend als opwindend. Ze was jaloers geweest op haar neef Robert – nu luitenant Robert Hoffman, die nog maar kortgeleden was afgestudeerd aan West Point – toen hij zich had voorbereid om met het leger van de Unie Virginia binnen te trekken. Ze had gesmeekt om met haar tante en oom per trein mee te mogen reizen naar Washington om hem te gaan bezoeken, vooral toen ze gehoord had dat dominee Greene ook mee zou gaan. Haar neef en zijn compagnie van vrijwilligers, die zich voor drie maanden hadden aangemeld, waren er zeker van geweest dat er snel een eind aan de opstand gemaakt zou worden. Niemand van hen had alle opwinding die de campagne met zich meebracht, willen missen – ook Julia niet.

Maar nu ze zag dat de Rebellen het leger van de Unie langzaam dwongen zich terug te trekken over de hele afstand waarover ze waren opgerukt, veranderde die opwinding in bange voorgevoelens. De grond beefde bij het aanhoudende kanongebulder.

‘Dit gaat niet goed,’ mompelde haar oom.

‘Houd stand!’ schreeuwde het congreslid naar de troepen in

de verte. ‘Laat je niet terugdringen!’ Maar de in blauwe uniformen gestoken linie brak geleidelijk aan en bezweek onder de woeste aanval van het grijs. Terwijl het slagveld in een chaos veranderde, verspreidden de soldaten van de Unie zich naar alle kanten.

‘O nee, onze mannen trekken zich terug,’ kreunde oom Joseph.

‘En het is geen ordelijke terugtocht,’ zei Nathaniel. ‘Het is een vlucht.’

Julia klemde zich aan de mouw van haar oom vast. ‘Ze komen deze kant op!’

‘Blijf staan, lafaards! Blijf staan!’ schreeuwde het congreslid. ‘Houd stand en vecht!’

Toen klonk er, boven het lawaai van het ratelend geweervuur uit, een naargeestig fluitend geluid. Vlak bij hen klonk het geluid als van een donderslag en toen nog een en nog een.

‘Ze bombarderen ons,’ riep het congreslid Rhodes uit.

Nathaniel greep Julia’s arm. ‘Iedereen in het rijtuig. Vlug!’ Hij duwde haar het rijtuig in en hielp toen haar oom instappen.

Het gezicht van het congreslid was lijkbleek geworden onder het glimmende zweet. ‘Koetsier, we gaan. Schiet op!’ zei hij. De koetsier bewoog zich een tijdlang niet. Zijn ogen waren groot van schrik en staken erg wit af tegen zijn zwarte gezicht. ‘Schiet op man. Snel, snel,’ schreeuwde het congreslid. ‘Waar wacht je nog op?’

Eindelijk draaide de koetsier zich om en klapte met zijn leidsels. De paarden, die niets liever wilden dan er zo snel mogelijk vandoorgaan, sprongen vooruit en Julia werd tegen de zitting gedrukt. Het rijtuig probeerde met grote vaart over de tolgeweg vol karrensporen een goed heenkomen te zoeken. Maar tientallen rijtuigen, koetsjes en landauers vol toeschouwers versperden de weg, zodat ze slechts langzaam vooruitkwamen. Julia draaide zich om en keek naar het slagveld waar het strijd-rumoer onmiskenbaar luider werd: bulderende kanonnen, salvo’s geweervuur en de lugubere, onmenselijke strijdkreten van de Rebellen.

Congreslid Rhodes ging plotseling staan. Hij wiebelde in het hotsende rijtuig heen en weer en zwaaide met een lege champagnefles naar de vluchtende soldaten. 'Blijf staan! Ga terug! Houd stand en vecht, jullie lafaards!' Zijn geschreeuw ging verloren in het tumult. Veel soldaten renden over de velden naar de rivier. Door de dolzinnige vlucht van iedereen om hen heen nam hun paniek alleen maar toe.

'Alstublieft meneer, u kunt maar beter gaan zitten,' drong Nathaniel aan bij het steeds luider wordende bombardement. 'Die granaten slaan steeds dichterbij in.'

'De Rebellen proberen waarschijnlijk de brug over de Bull Run te vernietigen,' zei oom Joseph. 'Kun je niet harder, koetsier?'

'Dat zou ik graag doen, meneer. Maar de weg voor ons zit helemaal verstopt. Evenals wij proberen ze allemaal de brug over te komen.'

Julia zag een lange rij legerwagens met huiven van wit zeildoek, die de weg voor hen blokkeerden. Hun rijtuig kwam maar heel langzaam vooruit en een paar minuten later stonden ze helemaal stil. De opwinding die ze eerder had gevoeld, was nu helemaal verdwenen en had plaats gemaakt voor grote angst. Vluchtende soldaten wankelden verdoofd en bloedend langs hen heen. Hun lippen waren helemaal zwart omdat ze de kardoezen steeds met hun tanden hadden opengetrokken. Op hun bezwete, vuile gezichten was angst te zien. Hun weggegooide rugzakken en dekenrollen lagen verspreid langs de kant van de weg.

'Laat ons door!' schreeuwde iemand. 'Alsjeblieft! Deze man heeft hulp nodig!' Twee soldaten liepen langs het stilstaande rijtuig en steunden een derde man van wie de bloederige voet aan zijn been bungelde. Julia keek haastig een andere kant op.

Dertig meter voor hen uit versperde een wirwar van voertuigen en elkaar verdringende mannen de brug. In hun haast om weg te komen, wierpen tientallen mannen zich hals over kop in de rivier. Toen hoorde Julia het lugubere fluitende geluid opnieuw. Haar hart leek stil te staan. Ze zou sterven.

De granaat sloeg vlakbij in de grond en de schokgolf trok

door haar lichaam en wierp haar op de vloer van het rijtuig. Julia voelde de explosie op hetzelfde moment dat ze hem hoorde. De uiteinden van haar zenuwen tintelden van de schok en een regen van gras, grond en stukken kleding kwam op haar neer. In een verblindende wolk van stof en rook verdween alles uit het zicht.

Boven het gesuis in haar oren uit hoorde ze het afschuwelijke gegil en gekreun van de gewonden en het wilde geschreeuw van de koetsier die probeerde de paarden in bedwang te houden. Ze leefde nog.

‘Is het goed met je?’ vroeg oom Joseph toen hij haar weer op de bank zette. Hoewel hij vlak naast haar zat, leek zijn stem van heel ver weg te komen. Julia knikte en realiseerde zich dat ze huilde. Er zat grond in haar mond en het stof prikte in haar ogen. De voorkant van haar nieuwe blouse was grijs van het stof.

‘Schiet op, koetsier!’ smeekte het congreslid. ‘Zie dat je over de brug komt voordat ze hun kanonnen weer geladen hebben!’

Julia voelde hoe het rijtuig met een schok weer in beweging kwam. Door een mist van tranen en dichte rook zag ze dat de granaat van de Confederalen de brug op slechts zo’n vijftig meter gemist had. Langs de kant van de weg waar de granaat was ingeslagen, lagen in blauwe uniformen geklede lichamen.

‘Help me! Alsjeblieft!’ smeekte een soldaat. Hij lag langs de kant van de weg en zijn benen waren onder de knie verdwenen. Naast hem lag een dode man, zijn geweer nog steeds in zijn handen geklemd. De bovenkant van zijn hoofd was verdwenen.

‘Koetsier, stop,’ zei Nathaniel. ‘We moeten een paar van die gewonden meenemen.’

‘Nee, niet doen!’ huilde Julia en sloeg in ontzetting haar handen voor haar gezicht. ‘Niet stoppen. Alsjeblieft, niet stoppen. We moeten hier weg!’

Nathaniel keek haar verbijsterd aan. ‘Julia, deze mannen hebben onze hulp nodig.’

‘Dat kan mij niet schelen. Ik wil ze hier niet in het rijtuig hebben. Doorrijden. Alsjeblieft, rijd door!’

Toen, niet in staat om zich te beheersen, boog ze zich over de rand van het rijtuig heen en braakte. Haar hele lichaam schokte. De gal brandde in haar keel en de vernedering bracht het schaamrood op haar wangen. Ze pakte de zakdoek die oom Joseph haar aanreikte, haar bewegingen houtherig van angst. Ze had geen macht meer over haar armen en benen. Het leek wel of ze van iemand anders waren.

‘Alsjeblieft, we moeten deze gewonde mannen helpen,’ smeekte Nathaniel.

‘Nee! Nee!’ Julia was doodsbang dat er weer een granaat zou exploderen, dat een inslag de brug zou vernietigen, waardoor ze vast zouden komen te zitten, dat het rijtuig getroffen zou kunnen worden terwijl ze gewonde soldaten in het rijtuig zouden hebben. En ze kon het niet verdragen nog langer bloed, opengescheurd vlees en glinsterend bot te zien van de gewonde soldaten.

‘Dwing haar niet, dominee,’ zei oom Joseph. ‘Ze is helemaal van streek. Ik ben verantwoordelijk voor haar en ik wil niet dat ze hysterisch wordt.’

‘Alsjeblieft... help me!’ klonk een stem boven het gekreun en geschreeuw van een tiental anderen uit. Nathaniel ging staan en sprong van de rijdende landauer af toen die eindelijk de brug bereikt had.

‘Wat doet u nu, dominee? Kom terug!’ gilde het congresslid.

‘We kunnen niet op je wachten,’ smeekte oom Joseph. ‘Kom. Stap weer in en ga mee.’

‘Nee, ga maar zonder mij. Ik blijf hier om te helpen.’

‘We kunnen je hier niet achterlaten.’

‘Ga nu maar,’ riep Nathaniel. ‘Ik kom wel op een andere manier terug.’

‘Alsjeblieft, breng mij hier uit,’ smeekte Julia. ‘Ik wil niet dood.’ Ze sloeg haar handen voor haar gezicht om niet te hoeven kijken toen de paarden over de stenen brug heen draafden en zich een weg baanden door de wirwar van vluchtende soldaten aan de andere kant. Ze wilde hun bange, gedemoraliseerde gezichten niet meer zien. De paarden gingen geleidelijk aan harder draven toen ze de vluchtende soldaten eenmaal

gepasseerd waren en de kreten van de gewonden ver achter hen vervaagden. Pas toen durfde Julia haar ogen weer open te doen.

‘Hoe moet het nu met dominee Greene?’ vroeg het congreslid. Hij veegde met zijn inmiddels door stof en zweet vuil geworden zakdoek over zijn bezwete gezicht. ‘We kunnen hem hier toch niet zomaar achterlaten? Hij is in gevaar.’

‘Het was zijn eigen keus om te blijven,’ mompelde oom Joseph. Hij zag er bleek en ontdaan uit. Het stof op zijn haar en zijn snor maakte hem tien jaar ouder. ‘Ik moet rekening houden met mijn nicht. Laten we maar naar de stad teruggaan. Dan zien we later wel wat we voor dominee Greene kunnen doen.’

De rit naar Washington leek erg lang te duren. Hoewel het strijdrumoer in de verte langzaam vervaagde, bleven het gedreun van het kanonvuur en de kreten van de gewonden nog in Julia’s gedachten naklinken. Tegen de avond verschenen, onder de laaghangende bewolking, eindelijk de kerktorens van Washington aan de horizon. Het rijtuig kwam veilig aan bij het huis van het congreslid Rhodes, even voordat het begon te regenen.

‘Het spijt me verschrikkelijk, kind, dat ik je dit allemaal heb laten doormaken,’ zei oom Joseph, voordat een dienstmeisje Julia naar boven bracht om naar bed te gaan. ‘Ik had beter moeten weten en je niet mee moeten nemen.’

‘Het was niet uw fout,’ mompelde ze. Haar handen trilden nog steeds toen ze een laudanumpil en een glas water van haar tante aanpakte.

Terwijl het dienstmeisje haar hielp met uitkleden en de dekens van haar bed terugsloeg, hield Julia zich goed. Toen ze alleen was in het donker, met het geluid van de kletterende regen op het dak, stond ze zichzelf eindelijk toe om te huilen. Ze wilde wel sterven van schaamte. Het was al erg genoeg dat gebleken was dat ze een lafaard was en dat ze in doodsangst was gevlucht en Nathaniel had achtergelaten. Maar dat ze geweigerd had die gewonde mannen te helpen, was onvergeeflijk geweest. En nog erger, ze had zich in Nathaniels ogen onmogelijk gemaakt. Als ze zichzelf al zo schaamde, hoe moest hij dan wel niet over haar denken? Julia bleef huilen tot uiteindelijk de

laudanum begon te werken en ze in slaap viel, een slaap waarin ze door nachtmerries werd achtervolgd.

‘Hebben ze iets van dominee Greene gehoord?’ vroeg Julia aan een van de dienstmeisjes toen ze de volgende morgen wakker werd.

‘Hij is een paar minuten geleden aangekomen, juffrouw.’

Julia ging rechtop zitten. De zon, waarvan het licht door de kieren in haar gordijnen viel, leek al hoog aan de hemel te staan. ‘Hoe laat is het?’ vroeg ze.

‘Bijna halftwaalf. U hebt lang geslapen, hè?’ De vrolijkheid van het dienstmeisje was nogal misplaatst, vond Julia, die van mening was dat de hele wereld nog in rouw gedompeld moest zijn over wat er gisteren was gebeurd.

‘Hoe kan het al zo laat zijn?’ mompelde Julia. ‘Wil je de gordijnen alsjeblieft opendoen?’

‘Nee, mevrouw Rhodes zei dat het in uw kamer donker moest blijven en dat u moest rusten omdat u gisteren zo’n verschrikkelijke dag had. Ik heb nog nooit iemand zo ontdaan gezien – u was gisteravond helemaal van de kaart. U hebt heel wat doorgemaakt, hè?’

Julia schaamde zich opnieuw voor haar lafheid. Nathaniel nu te laten denken dat ze de hele dag op bed moest blijven om wat ze had doorgemaakt, zou alles alleen nog maar erger maken.

‘Ik wil dat je de ramen openzet, Bridgett. Schiet op.’ Toen het dienstmeisje met tegenzin de gordijnen opentrok en de ramen openzette, stroomde er met het zonlicht warme, vochtige lucht naar binnen. Julia gooide de lakens van haar benen af en kwam uit bed. ‘Help me met aankleden.’

‘Maar mevrouw Rhodes zei dat u de hele dag in bed moest blijven, juffrouw Julia.’

‘Ik blijf niet in bed. Kom, help mij nu maar.’ Julia reikte achter haar rug naar haar korset en probeerde tevergeefs de losse veters zelf vast te maken, terwijl het meisje op haar nagels beet alsof ze niet goed wist wie ze nu moest gehoorzamen. ‘Bridgett! Ben je nog van plan om mij te helpen met die korsetve-

ters of moet ik soms om een ander meisje bellen? Waar is mijn japon?’

‘De blauwe? Die proberen we nog steeds schoon te maken, juffrouw Julia. Hij is helemaal bedorven, weet u, vooral dat mooie kant. Hij zit helemaal onder het vuil alsof u ermee over de grond gerold bent of erin gevochten hebt.’

Julia’s huid tintelde toen ze terughadacht aan de kracht van de explosie en de verblindende stofwolk van vuil. ‘Dan zal ik mijn avondjapon aan moeten trekken. Kom op. Help mij even. Opschieten.’ Ze haalde een keer diep adem toen Bridgett de veters van haar korset aantrok. ‘Strakker!’ Julia wilde er zo tener en slank mogelijk uitzien. ‘Waar is dominee Greene op dit moment?’ vroeg ze, opgelucht ademhalend toen de beproeving voorbij was.

‘Bij meneer Rhodes in de studeerkamer. Wat ziet die dominee er afgetobd uit! Het lijkt wel of hij de hele nacht geen oog heeft dichtgedaan. Ik hoorde mevrouw Rhodes zeggen dat ze een bad voor hem klaar moesten maken.’

‘Is mijn oom bij hem?’

De meid ging op een kruk staan en tilde een voor een de hoepels en petticoats over Julia’s hoofd. ‘Nee juffrouw. Hij is naar het kantoor van de spoorweg gegaan om kaartjes te kopen. Hij wil dat u allemaal weer teruggaat naar Philadelphia.’

‘Heeft hij gezegd wanneer we vertrekken?’

‘Morgen, denk ik.’

‘Weet je of dominee Greene ook met ons mee naar huis gaat?’

‘Ik denk het niet, juffrouw. Ik hoorde hem zeggen dat hij hier wil blijven om voor de gewonde soldaten te zorgen.’

Julia kon wel huilen. Ze had gehoopt eindelijk Nathaniels genegenheid te winnen tijdens deze reis waar ze veel tijd met elkaar zouden doorbrengen. Maar nu ze zich gisteren in zijn bijzijn zo schandelijk had gedragen, was ze verder dan ooit van haar doel verwijderd.

‘Schiet op,’ smeekte ze. ‘Ik moet hem spreken voordat hij een bad neemt.’ Toen haar japon ten slotte goed zat, ging Julia voor de spiegel zitten en bracht een beetje kleur op haar wan-

gen en lippen aan, terwijl het dienstmeisje haar warrige haren met een borstel bewerkte. Julia wilde er niet als een opgedirkte vrouw uitzien, maar ze moest toch iets doen om de vale kleur te verbergen van haar gezicht, dat er nog steeds betrokken uitzag door alles wat ze gisteren had meegemaakt. Toen het meisje klaar was met het borstelen van haar haar, een scheiding in het midden maakte en het achter op haar hoofd opstak, vond Julia dat ze er veel te streng uitzag. Ze trok een paar krullen los om haar gezicht een wat zachtere uitdrukking te geven. Toen ze tevreden was met haar uiterlijk, sprenkelde ze wat parfum in haar hals, trok haar schoenen aan en haastte zich naar beneden.

De deur naar de studeerkamer met de donkere lambrisering van het congreslid stond open. Julia bleef even in de gang staan, wachtend tot hij haar in het oog zou krijgen en binnen zou nodigen. Gelijktijdig met de sigarenrook van het congreslid zweefde de klank van Nathaniels hartstochtelijke stem de gang op.

‘De Rebellen zijn wel het laatste waarover u zich nu druk moet maken, meneer,’ zei hij. ‘De regering moet eenvoudigweg behuizing vinden voor al die gewonde mannen. Er zijn niet voldoende ziekenhuisbedden voor hen allemaal en nu worden ze gedwongen door de stad te zwerven om medische hulp te zoeken.’

‘Waar zijn ziekenhuizen goed voor als onze stad in feite niet te verdedigen valt?’ zei Rhodes. ‘Niets kan de Rebellen beletten de Potomac over te steken en Washington aan te vallen!’

‘Ik denk dat u zich daar geen zorgen over hoeft te maken. De zware regenval heeft alle wegen in modderpoelen veranderd. Geloof me, de vijand zal het net zo moeilijk vinden om hier te komen als ik.’

‘Generaal McDowell behoort ontslagen te worden voor het feit dat hij zich zo slecht heeft voorbereid. We hebben ons gisteren op een verschrikkelijke manier te kijk gezet. Ik denk dat Jeff Davis ons op dit moment wel zal uitlachen en... Julia! Lieve kind! Kom binnen. Kom binnen. Ik verwachtte niet je vandaag nog te zien. Hoe gaat het met je? Voel je je weer wat beter?’

‘Ik voel mij goed hoor. Dank u,’ zei ze, terwijl ze statig de kamer in schreed. ‘Toen ik hoorde dat dominee Greene was teruggekeerd, wilde ik hem zien om mijzelf ervan te overtuigen dat hij het goed maakt.’ Ze keerde zich naar hem toe en keek hem aan met, naar ze hoopte, een blik van vertedering. ‘Is alles in orde met u, dominee? Ik heb de hele nacht voor uw veiligheid gebeden.’

‘Ik maak het goed, dank u.’

‘Gelukkig. Ik wil mij verontschuldigen voor mijn vreselijke gedrag van gisteren. Ik heb nog nooit zoiets verschrikkelijks meegemaakt en ik was mijzelf niet. Wilt u mij alstublieft vergeven?’

‘Natuurlijk,’ zei hij, na even te hebben nagedacht. Maar Nathaniels kille, norske gezicht veranderde niet. Ze had gehoopt dat haar verontschuldiging een jongensachtige grijns op zijn gezicht zou brengen, maar dat gebeurde niet. Er viel een pijnlijke stilte, die nog verergerd werd door de sombere sfeer die er al in het vertrek hing. In de studeerkamer stonden zware, donkere meubels en de muren waren behangen met vaalbruin behang. De leverkleurige gordijnen voor de ramen waren half dichtgetrokken, waardoor de zwaarmoedige sfeer nog werd vergroot. Julia wilde iets zeggen om een eind te maken aan de akelige stilte, maar ze wist niet wat.

‘Hebt u die arme gewonden kunnen helpen, dominee?’ vroeg ze ten slotte.

‘Een paar van hen.’

‘U zult wel uitgeput zijn. Ik weet wel dat wij het allemaal waren toen we eindelijk thuis waren, niet meneer Rhodes?’

Hij knikte lusteloos. Julia dacht terug aan de grote hoeveelheid champagne die hij had gedronken en hoe hij tijdens de hobbelige rit terug naar Washington kans had gezien om in slaap te vallen. Ze vroeg zich af hoeveel hij zich nog van gisteren herinnerde.

‘Het spijt me dat ik het moet zeggen,’ zei Nathaniel, zonder enige aandacht aan Julia te schenken, ‘maar onze regering was helaas slecht voorbereid op zo veel gewonden. Daar moet u publiekelijk verslag van uitbrengen, meneer. Er was geen ver-

voer voor de gewonden geregeld, er waren veel te weinig dokters, de veldhospitalen functioneerden nauwelijks... Onze soldaten verdienen iets beters.'

'Ja, ik denk dat het Congres deze verbijsterende ramp diepgaand zal bespreken.' Toen Rhodes met veel vertoon zijn sigaar weer probeerde aan te steken, wendde Nathaniel zich van hem af en keek uit het raam. Julia volgde zijn blik en zag de onvoltooide koepel van het Capitool in de verte in de steigers staan. Ze had haar verontschuldiging aangeboden. Beide mannen schenen geen prijs te stellen op haar verdere aanwezigheid. Ze kon maar beter vertrekken.

Ze glimlachte wat onzeker naar de dominee, die met zijn rug naar haar toe stond. 'Nou eh... dan ga ik maar weer, heren. Ik dank God dat je in orde bent, Nathaniel.' Julia had hem nog nooit eerder bij zijn voornaam genoemd en ze wist niet waarom ze dat nu plotseling wel deed. Door zijn afstandelijkheid voelde ze zich net een kind dat een standje had gekregen, maar ze stak haar neus in de lucht toen ze met veel geruis van haar hoepelrok en petticoats de kamer uit wervelde. Ze stond al op de overloop toen ze bedacht dat ze morgen naar huis zou gaan. Ze was vergeten Nathaniel te vragen of hij ook van plan was om terug te keren.

Haastig liep ze terug naar de studeerkamer en zag dat congreslid Rhodes naast Nathaniel bij het raam was gaan staan. Ze konden Julia in de deuropening niet zien, maar zij kon hun stemmen duidelijk horen.

'Ze is erg aardig voor je, dominee,' zei de afgevaardigde.

'Juffrouw Hoffman bedoelt u?'

'Ja. Ik kan dan wel oud en grijs zijn, maar ik kan de tekenen nog steeds goed herkennen. Ze is een liefvallige jonge vrouw van goeden huize. En nog mooi ook. Je mag je gelukkig prijzen dat ze haar oog op je heeft laten vallen.'

Julia glimlachte bij het horen van het compliment en ze deed behoedzaam een stapje achteruit, zodat ze niet gezien kon worden.

'Ik geloof zowaar dat je een kleur krijgt, jongeman,' zei de afgevaardigde. 'Heb ik misschien een gevoelige snaar geraakt?'

‘Eerlijk gezegd vind ik de aandacht die ik van juffrouw Hoffman krijg, nogal hinderlijk. Maar ik ben bang dat ik... niet de juiste woorden kan vinden om haar te ontmoedigen.’

‘Waarom zou je haar willen ontmoedigen? Vind je haar dan niet mooi?’

‘Ik weet echt niet of ik haar wel of niet mooi vind. Zoals de Schrift zegt, heb ik een verbond met mijn ogen gesloten om niet op die manier naar een meisje te kijken.’

‘Je bent veel te serieus, dominee. Het is heus geen zonde als je zegt dat je een meisje mooi vindt. Hoe oud ben je eigenlijk... vierentwintig, vijfentwintig?’

‘Negenentwintig, meneer.’

‘Je ziet er veel jonger uit. Luister eens, hoe denk je ooit een echtgenote te kunnen vinden als je nooit naar een vrouw kijkt? Je wilt toch zeker ook wel eens een keer trouwen?’

‘Als God het goedvindt, wil ik erg graag trouwen.’

‘Dan zou je er goed aan doen om de aandacht die je van Julia Hoffman krijgt niet te negeren, zou ik zo zeggen. Ik zou je zelfs willen adviseren haar aan te moedigen. Nog afgezien van haar fysieke schoonheid, ze heeft een goed hart, komt van een vooraanstaande familie... en ze vertelt mij dat ze evenals jij betrokken is bij de zaak van de afschaffing van de slavernij.’

‘Ach ja... ik geloof dat ze...’

‘Beste kerel, wat is dan het probleem? Van haar oom begrijp ik dat ze thuis kan kiezen uit heel wat geschikte aanbidders en dat haar vader haar graag getrouwd zou zien, zeker nu in de Unie zo’n tumult is losgebroken.’

Nathaniel slaakte een diepe zucht die zelfs Julia buiten de kamer kon horen. Bij het aanhoren van dit gesprek voelde ze zich steeds slechter op haar gemak en ze wist niet of ze het antwoord van Nathaniel wel wilde horen.

‘Om eerlijk te zijn,’ zei hij ten slotte, ‘juffrouw Hoffman is bepaald niet de vrouw die ik zoek. Ik vind haar oppervlakkig, verwend en ondraaglijk zelfzuchtig.’

Julia zakte tegen de muur aan alsof hij haar geslagen had. Ze was zo verbijsterd dat ze zich even totaal verdoofd voelde. Toen kreeg de pijn van zijn wrede woorden langzaam vat op haar.

Klaarblijkelijk had hij ook het congreslid van zijn stuk gebracht. ‘Maar beste kerel!’ zei hij.

‘Neem mij niet kwalijk dat ik zo openhartig ben, maar naar mijn mening geldt dat voor veel jongedames die zich in dezelfde maatschappelijke positie bevinden als juffrouw Hoffman. Ze kunnen – of willen – niets zelf doen, of het nu het opmaken van hun haar betreft of het zetten van een kop thee. En hun liefdadigheidswerk draait altijd om henzelf; ze doen dat uit egoïstische motieven, niet uit echte christelijke naastenliefde of bewogenheid. Uiterlijke schoonheid duurt zelden een heel leven, meneer, en wat houd ik dan over zodra die verwelkt is? Een zeurende, vitterige vrouw die alleen maar aan zichzelf denkt en die alleen maar geïnteresseerd is in geld uitgeven en roddelpraatjes rondstrooien. Ik wil een vrome vrouw die de tijd neemt om de Bijbel te lezen en te bidden, een vrouw die zich erop toelegt anderen te helpen en die, evenals ik, niets liever wil dan het evangelie verbreiden.’

Julia haatte hem. Ze zou eigenlijk de kamer in willen stappen om hem de les te lezen over het feit dat hij haar zo beleedigd had. Maar als ze betrapt zou worden op afluisteren, zou ze er in zijn ogen – en in die van haar gastheer – nog slechter voor komen te staan. Alles aan haar leek zeer te doen toen ze verder van de deur wegliep. Ze wilde eigenlijk niets meer horen, maar kon er toch niet toe komen om niet verder te luisteren.

‘Denk je niet dat je een beetje te hard oordeelt over de jonge Julia?’ vroeg Rhodes.

‘Nee, echt niet. U hebt toch gisteren ook gezien dat ze geen enkele bewogenheid voor die gewonden had?’

‘Ik zag een jongedame die doodsbang was en die nog nooit eerder met zulke verschrikkelijke dingen te maken had gehad. Trouwens, ikzelf ook niet. Het slagveld is geen plaats voor een jonge vrouw.’

‘Daar ben ik het niet mee eens. Ik heb de verhalen gelezen over Florence Nightingale en over de werkzaamheden die zij en haar groepje verpleegsters tijdens de Krimoorlog hebben verricht. Ze hebben een bijzondere moed aan de dag gelegd en ze hebben heel wat levens op het slagveld gered.’

‘O ja, die heb ik ook gelezen. Buitengewoon. Zulke dames kunnen we in onze eigen oorlog ook heel goed gebruiken.’

‘En juffrouw Hoffman is dan wel met mij meegegaan naar die bijeenkomsten over afschaffing van de slavernij, maar ze scheen meer geïnteresseerd te zijn in flirten en opgemerkt te worden dan in wat de sprekers te zeggen hadden. Ik besepte een pousje geleden al dat ze een oogje op mij had. Maar hoe meer ik probeerde haar te ontmoedigen, hoe meer ze zich aan mij vastklampte. Het lijkt erop dat ze haar zinnen op mij heeft gezet en hoe koeler ik haar behandel, hoe vastbeslotener ze lijkt te worden om mij voor haar te winnen. Vergeef mij dat dat nogal hardvochtig klinkt, meneer, maar het frustreert mij in hoge mate. Ik weet niet wat ik moet doen om van haar af te komen.’

‘Zal ik met haar oom of haar vader gaan praten?’

Julia wist dat ze in elkaar zou zakken en sterven als afgevaardigde Rhodes Nathaniels woorden ooit tegen haar vader zou herhalen. Alleen de gedachte al deed haar ineenskrimpen van schaamte. Ze overwoog even de kamer binnen te stormen om Nathaniel te vertellen dat hij niet hoefde te denken dat ze hem nog ooit lastig zou vallen, toen ze zijn antwoord hoorde.

‘Nee... dank u voor uw aanbod, maar ik denk dat het beter is als ik zelf leer om met haar toenaderingen om te gaan.’

‘Goed. Maar wees voorzichtig, dominee. Rechter Hoffman heeft in Philadelphia grote invloed en hij draagt financieel veel bij aan je kerk. Als je hem of zijn dochter beledigt, garandeer ik je dat je kunt gaan uitkijken naar een andere positie.’

Toen Julia zich eindelijk omdraaide en haastig naar de trap liep, begonnen haar tranen te stromen. Daar zou ze voor zorgen – zodra ze in Philadelphia zou aankomen, zou ze ervoor zorgen dat Nathaniel ontslagen zou worden. Ze wist dat haar vader de macht had om dat te doen, en als ze hem vertelde dat Nathaniel al de vrouwen beledigd had die liefdadigheidswerk in de kerk verrichtten, zou hij dat graag doen. Ze kon zich niet herinneren dat ze ooit zo boos was geweest. Hoe durfde hij zo over haar te spreken? Ze had tientallen geschikte aanbidders gehad, maar ze had alleen van hem gehouden en had meer dan drie jaar lang geprobeerd hem te krijgen. Nou, dat was dan nu

afgelopen. Ze voelde alleen nog maar verachting voor dominee Nathaniel Greene.

Julia bleef een hele tijd huilen en ze troostte zichzelf ermee zich voor te stellen dat Nathaniel uit de kerk, uit Philadelphia en uit zijn ambt gezet zou worden. Toen kreeg ze een beter idee. In plaats van hem de laan uit te sturen met zulke lage gedachten over haar, zou ze hem eerst laten zien dat ze niet oppervlakkig en zelfzuchtig was. Eerst moest hij spijt krijgen van alles wat hij over haar had gezegd, en *dan* zou ze ervoor zorgen dat haar vader hem aan de dijk zette.

Ze duwde haar zakdoek tegen haar ogen om haar tranen te drogen en ging toen voor de spiegel zitten om haar make-up weer in orde te brengen. Julia wist dat ze mooi was, zelfs met haar rode, opgezwollen ogen en vlekkerige wangen. Andere mannen beschouwden haar als een lot uit de loterij; waarom deed Nathaniel dat dan niet?

Maar hoe meer ze over zijn woorden nadacht en over haar reactie op die smekende, gewonde mannen, hoe duidelijker Julia zichzelf ging zien – duidelijker dan welke spiegel ook kon laten zien. Ze zag haar beeltenis, niet in het glas, maar in de woorden van de man van wie ze hield, een man die haar liefde niet beantwoordde, een man die niet naar haar gezicht maar naar haar ziel keek. Er waren allerlei dingen die ze kon doen om haar uiterlijk te verfraaien. Maar alle kant, zijde en rouge in de wereld konden haar hart niet camoufleren. Nathaniel had haar ‘oppervlakkig’ en ‘verwend’ en ‘ondraaglijk zelfzuchtig’ genoemd.

Julia Hoffman keek verder dan de spiegel en wist dat hij gelijk had gehad.